

Ήταν κάτι πρωτόγνωρο που έκανε τους σκεπτικιστές όλου του κόσμου ν' αναρωτιούνται μήπως ήρθε ο «Μεγάλος Αδελφός» του Όργουελ. Ήταν παράλληλα και κάτι μαγευτικό που έκανε τους ονειροπόλους να φαντάζονται νέους, απίθανους ορίζοντες στην επικοινωνία: Ευρωπαίοι κι Αμερικανοί έβλεπαν στις οθόνες τους, τι θα γινόταν στην Αυστραλία την επόμενη ημέρα! Κι ήταν μόνο καλοκαίρι του 1970, δεκατέσσερα χρόνια πριν από το εφιαλτικό «1984» που ο Όργουελ είχε προαναγγείλει.

Στην πραγματικότητα, ήταν μια απλή απευθείας σύνδεση με ένα αυστραλιανό κολυμβητήριο. Οι Ευρωπαίοι έβλεπαν εκείνο το απόγευμα, κάτι που συνέβαινε στην Αυστραλία την ίδια στιγμή. Με τη διαφορά ώρας όμως, αυτή η στιγμή ήταν εκεί πρωί της επόμενης μέρας. Ήταν η εκπομπή «Τα παιδιά όλου του κόσμου» που είχε οργανώσει ο ηθοποιός Ντάνι Κέι για λογαριασμό της UNICEF. Σήμερα, αυτό είναι ρουτίνα...

Ως το 1956, ένα τηλεφώνημα από την Ευρώπη στις Ηνωμένες Πολιτείες κόστιζε μια μικρή περιουσία. Γινόταν μόνο με ραδιοτηλέφωνο κι εφόσον ο καιρός ήταν καλός παντού, σ' όλο το μήκος του ραδιοσήματος. Εκείνη τη χρονιά, ένα προηγμένο υποβρύχιο καλώδιο με 36 τηλεφωνικά κυκλώματα ένωσε την Ευρώπη και την Αμερική. Όταν, στις 4 Οκτωβρίου του 1957, εκτοξεύτηκε ο πρώτος Σπούτνικ, κανένας δεν μπορούσε να φανταστεί πως, πολύ σύντομα, το θαύμα αυτό της τεχνικής, το υποβρύχιο καλώδιο, θ' αχρηστευόταν.

Ήταν το 1958, όταν εκτοξεύτηκε ο Σκορ, ο πρώτος και πρωτόγονος τηλεπικοινωνιακός δορυφόρος. Ακολούθησε η Ηχώ 1 της ΝΑΣΑ, τον Αύγουστο του 1960, και, δυο χρόνια αργότερα, τον Ιούνιο του 1962, ο βελτιωμένος Τέλσταρ 1, που σήμερα θεωρείται τελείως ξεπερασμένος. Ήταν, όμως, ο πρώτος τεχνητός δορυφόρος, που μπορούσε να συνδέσει τηλεφωνικά την Αμερική με την Ευρώπη και ν' αναμεταδώσει μια τηλεοπτική εκπομπή από τη μια ήπειρο στην άλλη. Ο δρόμος είχε ανοίξει...

Στις 13 Δεκεμβρίου του 1962, εκτοξεύτηκε ο δορυφόρος Ριλάι 1, που πέτυχε να μεταδώσει ένα τηλεοπτικό πρόγραμμα, ταυτόχρονα στη Βόρεια Αμερική και στην Ευρώπη. Την ίδια χρονιά, το κογκρέσο των Ηνωμένων Πολιτειών αποφάσισε την ίδρυση του Οργανισμού Τηλεπικοινωνιών μέσω Δορυφόρων. Ο νέος οργανισμός προικίστηκε με προνόμια που μόνο στην εταιρία σιδηροδρόμων είχαν ξαναδοθεί, πριν από έναν αιώνα, στα 1862. Πολύ σύντομα, ένα παγκόσμιο σύστημα δημιουργήθηκε με τη συμμετοχή 45 μη σοσιαλιστικών κρατών. Ένα αντίστοιχο σύστημα οργανωνόταν στο σοσιαλιστικό μπλοκ, όπου κυριαρχούσαν οι σοβιετικοί δορυφόροι «Μολνίγια», που σημαίνει «Αστραπή».

Ο Ριλάι 1 έζησε ως τον Οκτώβριο του 1964. Αντικαταστάθηκε από τον Ριλάι 2, ο οποίος αναμετέδωσε τους Ολυμπιακούς αγώνες του Τόκιο στην Ευρώπη. Στις 6 Απριλίου του 1965, εκτοξεύτηκε ο δορυφόρος Early Bird (Πρωινό πουλί) με 240 τηλεφωνικά κυκλώματα και δίαυλο για τηλεοπτικές αναμεταδόσεις. Το αμερικανικό δίκτυο NBC ήταν αυτό που το πρωτοχρησιμοποίησε. Στις 17 Μαΐου (1965), πραγματοποίησε την πρώτη υπερατλαντική δορυφορική μετάδοση έγχρωμου τηλεοπτικού προγράμματος. Η εκπομπή είχε τίτλο «Μια νέα ματιά στην παλαιά Αγγλία».

Την άνοιξη του 1967, τον Early Bird ακολούθησαν οι δορυφόροι Ίντελσατ 2 και 3. Και στις 27 του Ιουνίου του 1967 έγινε το θαύμα: Με τη συνεργασία και των τριών αυτών δορυφόρων, πραγματοποιήθηκε η πρώτη εκπομπή με παγκόσμια λήψη.

Είχε όμως έρθει η ώρα να μπει στο παιχνίδι και ο Τύπος. Στην έκθεση της Οζάκα το 1970 στην Ιαπωνία, οι ερευνητές της εφημερίδας «Ασάχι» παρουσίασαν στο κοινό ένα κουτί όχι μεγαλύτερο από αυτό, στο οποίο πακετάρουν οι ζαχαροπλάστες τα γλυκά. Το κουτί προσαρμοζόταν στον τηλεοπτικό δέκτη του σπιτιού και, με το πάτημα ενός κουμπιού, καθένας μπορούσε να έχει στο σαλόνι του τυπωμένη την τελευταία έκδοση της εφημερίδας. Δεν είχε παρά να κόψει το χαρτί όπως το κομμάτι από ρολό τουαλέτας και να διαβάσει την εφημερίδα του. Η μετάδοση γινόταν μέσω δορυφόρου. Από εκείνη τη στιγμή κι έπειτα, τίποτα δεν ήταν ακατόρθωτο. Άλλωστε, από τις 11 Φεβρουαρίου του 1970, η Ιαπωνία έγινε η τέταρτη χώρα που έβαλε δορυφόρο σε τροχιά (τρίτη ήταν η Γαλλία από τις 26 Νοεμβρίου του 1965). Κι από τις 24 του επόμενου Απριλίου, οι Κινέζοι τους ακολούθησαν θέτοντας και αυτοί σε τροχιά τον πρώτο τους δορυφόρο.

Ταυτόχρονα, όμως, η αμερικανοσοβιετική κούρσα για την κατάκτηση του διαστήματος συνεχιζόταν: Στις 11 Απριλίου του 1970, το αμερικανικό διαστημόπλοιο Απόλλων 13 εκτοξεύτηκε για το μεγάλο ταξίδι του στην Σελήνη. Αναγκάστηκε να επιστρέψει εξαιτίας μιας έκρηξης στο εσωτερικό του και προσγειώθηκε με ασφάλεια στις 17 του μήνα. Η σοβιετική προσπάθεια συνεχίστηκε τον Σεπτέμβριο με την προσεδάφιση, στις 20 του μήνα, της σεληνακάτου, Λούνα 16 που συνέλεξε δείγματα από το σεληνιακό έδαφος. Και, στις 15 Δεκεμβρίου του 1970, προσεδάφιστηκε στην Αφροδίτη το μη επανδρωμένο διαστημόπλοιο «Βένερα 7».

Ταυτόχρονα όμως, η εποχή της δορυφορικής έκρηξης είχε επιπτώσεις και σ' άλλους τομείς της τεχνολογίας, καθώς η ανάγκη για πολύπλοκα συστήματα που να λειτουργούν σε μικρό χώρο, όπως είναι ένας τεχνητός δορυφόρος, οδήγησε στη δημιουργία των μικροτσιπς. Με

τους Ιάπωνες να βγαίνουν πρωταθλητές στο νέο άθλημα. Και με τα μικροκυκλώματα να βρίσκουν εφαρμογή σε κάθε επιστήμη που απαιτεί λεπτούς χειρισμούς, όπως για παράδειγμα η χειρουργική. Με τους κομπιούτερς πιο ωφελημένους από τη νέα τεχνογνωσία.

Ήταν 14 Φεβρουαρίου του 1946, όταν ένας ηλεκτρονικός εγκέφαλος, με την ονομασία κομπιούτερ, άρχισε να λειτουργεί στο Πανεπιστήμιο της Πενσιλβάνια. Το νέο μηχάνημα έκανε δύσκολους υπολογισμούς σε δευτερόλεπτα, ενώ κανονικά θα χρειαζόνταν ώρες για κάτι τέτοιο. Ονομάστηκε ENIAC, Ηλεκτρονικός Αριθμητικός Ολοκληρωτής και Υπολογιστής. Ξεκινούσε η εποχή των Η/Υ. Και ξεκινούσε δύσκολα, καθώς ο ηλεκτρονικός εγκέφαλος απαιτούσε όγκο και χώρο για να μπορέσει να αναπτύξει τα κυκλώματά του. Καθώς όμως η νέα επιστήμη της ρομποτικής εξελισσόταν ραγδαία, κυρίως για να εξυπηρετήσει την κούρσα στο διάστημα, και καθώς τα μικροτσιπς ελαχιστοποιούσαν όλο και περισσότερο τον απαιτούμενο όγκο για να λειτουργήσουν, οι κομπιούτερς βρήκαν πεδίο ελεύθερο να αναπτυχθούν. Οι βάσεις μπήκαν στη δεκαετία του '70. Η έκρηξη έγινε στη δεκαετία του '80. Και στη δεκαετία του '90, οι PC, οι προσωπικοί κομπιούτερς, εισέβαλαν στα σπίτια και γραφεία κι απέκτησαν πρόσβαση παντού, όπου το διαδίκτυο οδηγεί, καθώς το Ιντερνέτ επιτρέπει την επικοινωνία με όποιο σημείο του πλανήτη κάποιος επιθυμεί.

Σήμερα, το όνειρο έχει δυο στόχους: Να επιτευχθεί σύντομα η με χαμηλό κόστος επικοινωνία πρόσωπο με πρόσωπο, από οποιαδήποτε σημεία του πλανήτη. Και να υπάρχει ενιαίο αστικό τηλεφωνικό τιμολόγιο, ακόμα και για τις πιο μακρινές συνδιαλέξεις. Οι δορυφόροι έκαναν μηδαμινή τη διαφορά στις αποστάσεις...

1970: ΤΟ ΦΙΛΜ ΤΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ

Ιανουάριος:

Στις 10 του μήνα, τα στρατεύματα της Νιγηρίας κυρίευσαν την πόλη Ογουέρι, πρωτεύουσα της Μπιάφρα, βάζοντας τέλος στην απόσχιση της επαρχίας, όπου πλειοψηφούσαν οι ιθαγενείς της φυλής Ιμπός. Ο Σουκουεμέκα Οντουμέγκου Ογιούγκου, που είχε πρωτοστατήσει στην απόσχιση και, τον Ιούνιο του 1967, είχε ανακηρύξει την Μπιάφρα ανεξάρτητο κράτος, το έσκασε τη νύχτα. Η Νιγηρία είχε απαντήσει με ασφυκτικό εμπάργκο, που οδήγησε εκατοντάδες χιλιάδες ιθαγενείς στη λιμοκτονία.

Φεβρουάριος:

Σε ηλικία 97 ετών, πέθανε στις 2 του μήνα, ο Άγγλος φιλόσοφος και ηγέτης του ειρηνιστικού κινήματος, ερ Μπέρντραντ Ράσελ, βραβείο Νόμπελ λογοτεχνίας (1950). Μαθηματικός, φιλόσοφος και κοινωνιολόγος, διατύπωσε τις αρχές της μαθηματικής λογικής (1912), έγραψε «Εισαγωγή στη μαθηματική φιλοσοφία» (1918), «Προβλήματα φιλοσοφίας» (1942) και «Ιστορία της δυτικής φιλοσοφίας» (1945). Απολύθηκε από καθηγητής στο Τρίνιτι Κόλετζ του Κέμπριτζ και φυλακίστηκε δυο φορές, επειδή ηγήθηκε στον αγώνα για τον πυρηνικό αφοπλισμό, και αφιερώθηκε στην ειρηνιστική υπόθεση. Δημιούργησε το Δικαστήριο της Ειρήνης (με εικονικές δίκες) και τον Σύνδεσμο για την ειρήνη, με παραρτήματα σ' όλο τον κόσμο. Είχε γεννηθεί στις 18 Μαΐου του 1872.

Μάρτιος:

Απόπειρα δολοφονίας του προέδρου της Κύπρου αρχιεπισκόπου Μακαρίου απέτυχε στις 8 του μήνα, όταν το ελικόπτερο στο οποίο επέβαινε χτυπήθηκε από πυρά πολυβόλου. Ο κυβερνήτης, αν και τραυματισμένος βαριά, κατάφερε να το προσγειώσει. Συνελήφθησαν οκτώ μέλη της ΕΟΚΑ Β', από τα οποία τέσσερα καταδικάστηκαν. Μια βδομάδα αργότερα, βρέθηκε δολοφονημένος ο Πολύκαρπος Γεωρκάτζης, θεωρούμενος ως σύνδεσμος μεταξύ Εοκαβιτών και χούντας της Αθήνας, η οποία ενοχοποιήθηκε για τη δολοφονία. Μια δεύτερη απόπειρα εναντίον του Μακαρίου, τρισήμιση χρόνια αργότερα, στις 7 Οκτωβρίου του 1973, επρόκειτο επίσης να αποτύχει.

Απρίλιος:

Στις 9 του μήνα, ο Πολ Μακάρτνι προσέφυγε στο Ανώτατο Δικαστήριο με αίτημα τη λήξη της επαγγελματικής συνεργασίας των Μπίτλς. Το συγκρότημα διαλύθηκε, ενώ ο Τζον Λένον δήλωσε πως θα ακολουθήσει τον δικό του δρόμο, με τη σύντροφο της ζωής του, Γιόκο Όνο. Ένα νέο χτύπημα για τους φίλους της σύγχρονης μουσικής επρόκειτο να επέλθει στις 18 του επόμενου Σεπτεμβρίου, όταν από υπερβολική δόση ναρκωτικών πέθανε σε ηλικία 27 χρόνων ο Αμερικανός κιθαρίστας και τραγουδιστής της ροκ, Τζίμι Χέντριξ.

Μάιος:

Νέο κύμα φοιτητικών αντικυβερνητικών διαδηλώσεων ξέσπασε στις Ηνωμένες Πολιτείες, μετά το πρωτομαγιάτικο διάγγελμα του προέδρου Νίξον που ανακοίνωσε την επέκταση του πολέμου και στην Καμπότζη, όπου ήδη απεστάλησαν αμερικανικές δυνάμεις. Στην κορύφωση των συλλαλητηρίων, στις 4 του μήνα, η Εθνοφρουρά άνοιξε πυρ και σκότωσε τέσσερις φοιτητές, τραυματίζοντας άλλους έντεκα στο πανεπιστήμιο Κεντ.

Ιούνιος:

Πέθανε στις 11 του μήνα ο Αλεξάντερ Φεοντόροβιτς Κερένσκι, πολιτικός και πρωθυπουργός της Ρωσίας. Μετά την ανατροπή του από τους μπολσεβίκους το 1917, διέφυγε στη Γαλλία κι έπειτα εγκαταστάθηκε στις ΗΠΑ, όπου μάταια προσπάθησε να οργανώσει

«σταυροφορία» για την ανατροπή των μπολσεβίκων, που συνετελέσθη είκοσι χρόνια μετά τον θάνατό του, με τον Μιχαήλ Γκορμπατσόφ σε ρόλο αντιστρόφως ανάλογο προς εκείνον που ο ίδιος είχε παίξει. Γεννήθηκε το 1881.

Ιούλιος:

Πέθανε στις 27 του μήνα ο Αντόνιο Ολιβείρα Σαλαζάρ, Πορτογάλος πολιτικός που το 1928 ζήτησε και έλαβε ευρύτατες εξουσίες για να αναδιοργανώσει τα οικονομικά της χώρας και τις χρησιμοποίησε για να εγκαταστήσει δικτατορία μετά το 1932. Κυβέρνησε ως δικτάτορας μέχρι το 1968, όπου κι έπαθε εγκεφαλικό και τον διαδέχθηκε ο επίσης δικτάτορας Μαρτσέλο Καετάνο. Είχε γεννηθεί το 1889.

Αύγουστος:

Συμφωνία για την διατήρηση της ειρήνης και τον σεβασμό των συνόρων υπέγραψαν στις 12 του μήνα οι πρωθυπουργοί της Δυτικής Γερμανίας, Βίλι Μπραντ, και της Σοβιετικής Ένωσης, Αλεξέι Κοσίγκιν. Δυο μέρες αργότερα, στις 14 του μήνα, η Γιουγκοσλαβία του Τίτο και το Βατικανό του πάπα ανακοίνωσαν την επανάληψη των διπλωματικών τους σχέσεων, μετά από 18χρονη διακοπή.

Σεπτέμβριος:

Παλαιστίνιοι επαναστάτες έκαναν στις 6 του μήνα αεροπειρατεία σε τέσσερα αεροπλάνα που ταξίδευαν από την Ευρώπη στην Νέα Υόρκη. Ένα τζάμπο του Παναμά ανατινάχτηκε την επόμενη μέρα στο Κάιρο και δύο Μπόινγκ 707 που προσγειώθηκαν στην περιοχή Ντάουσον στο Τζόρνταν, ανατινάχτηκαν στις 12 του μήνα. Το τέταρτο αεροπλάνο προσγειώθηκε στο Λονδίνο και η αεροπειρατής Λεϊλά Κχαλντ συνελήφθη. Στις 28, πέθανε ο Αιγύπτιος πολιτικός Γκαμάλ Αμπντέλ Νασέρ που το 1952 ανέτρεψε τον βασιλιά Φαρούκ. Είχε γεννηθεί το 1918. Τον διαδέχτηκε ο Ανουάρ Σαντάτ.

Οκτώ βριος:

Μέσα στην καρδιά της εποχής του ψυχρού πολέμου, με μια αμφιλεγόμενη απόφαση της Σουηδικής Ακαδημίας, που ανακοινώθηκε στις 8 του μήνα, ο Ρώσος εμικρέ μυθιστοριογράφος Αλεξάντερ Σολτζενίτσιν κέρδισε το Νόμπελ Λογοτεχνίας. Το μυθιστόρημά του «Μια ημέρα του Ιβάν Ντενίσοβιτς» (1957) είχε χαρακτηριστεί ως αμείλικτο κατηγορώ εναντίον του Στάλιν και εκδόθηκε με προσωπική άδεια του Χρυστσόφ.

Νοέμβριος:

Σοσιαλισμό μέσα από την ελευθερία υποσχέθηκε στις 3 του μήνα, κατά την ορκωμοσία του, ο νέος πρόεδρος της Χιλής, Σαλβαδόρ Αλιέντε. Η εκλογή του με την παράταξη του Λαϊκού Μετώπου είχε επικυρωθεί τον περασμένο μήνα από το κοινοβούλιο με ψήφους 135 υπέρ έναντι 35 κατά. Δολοφονήθηκε τρία χρόνια αργότερα. Στις 13 και με αναιμακτο στρατιωτικό πραξικόπημα, ο Χαφέζ αλ Άσαντ κατέλαβε την εξουσία στη Συρία.

Δεκέμβριος:

Ο καγκελάριος της Δυτικής Γερμανίας, Βίλι Μπραντ, επισκέφτηκε επίσημα τη Βαρσοβία σε μια προσπάθεια εξομάλυνσης των σχέσεων των δύο χωρών. Με την αναχώρησή του όμως από την πολωνική πρωτεύουσα, ταραχές ξέσπασαν σ' ολόκληρη τη χώρα γύρω από το καιριο πρόβλημα της έλλειψης τροφίμων και με πρωτοστατούντες τους εργάτες των ναυπηγείων του Ντάνσιχ. Στις 23, ο επί δέκα χρόνια ηγέτης της χώρας, Βλαντισλάβ Γκομούλκα, ανατράπηκε. Νέος αρχηγός του Κομμουνιστικού κόμματος Πολωνίας αναδείχθηκε ο Έρνε Γκέρεκ.

(Έθνος της Κυριακής, 21.11.1999) (τελευταία επεξεργασία, 29.6.2009)